Dagens Næringsliv, kommentar, Mandag 29. oktober 2007

Kinamonsteret

av Karen Helene Ulltveit-Moe

Kinas økonomiske suksess er ikke alltid like enkelt å fordøye – særlig ikke for dem som føler at deres posisjon som økonomisk stormakt er truet.

Peter Mandelson, EU-kommisjonær for handel, er kjent for å være en ivrig tilhenger av frihandel. Men etter økt press fra representanter for de større EU landene, herunder Frankrikes president Nicolas Sarkozy og Tysklands forbundskansler Angela Merkel, ser han ut til å gi tapt. I et internt brev til presidenten for EU kommisjonen, konkluderer Mandelson med at EU nå bør legge seg på en den samme og atskillige mer aggressive linjen som Washington, for å bekjempe "det kinesiske monsteret". Forrige uke aksepterte han å innføre et nytt lisenssystem for import av klær fra Kina og er nå under press for å gi den europeiske stålindustrien beskyttelse.

For EUs forbrukere som nyter godt av billige kinesiske klær og elektronikk er dette dårlig nytt. Det er også dårlige nyheter for europeiske klesprodusenter som har beholdt og styrket sin konkurranseevne gjennom utsetting av deler av produksjonen, blant annet til Kina.

Det er dårlig nyheter fordi "den nye aggressiv linjen" bare er et annet ord for økt proteksjonisme. Mandelson argumenterer med at Kina ikke har respondert på EUs forsøk på samarbeid og dialog. Han beskylder Kina for hindre europeiske selskaper adgang til det kinesiske markeder samt for å dumpe stål i verdensmarkedet. Tidligere har EU kommisjonen beskyldt Kina for å dumpe ulike klesplagg og sko til "altfor lave" priser i det europeiske markedet.

I realiteten handler dette imidlertid lite om dumping, men om at EUs handelsunderskudd i forhold til Kina økte med tyve prosent siste år, at det samme underskuddet øker med femten millioner euro pr. time, samt at euroen har styrket seg. Kina har blitt Europas største kilde til import av industrivarer, mens EUs 27 land total eksporterer mindre til Kina enn til Sveits.

Dette har fått EU kommisjonen til å snakke om at "det kinesiske monsteret er ute av kontroll" og at Bejings atferd "hindrer rettferdig konkurranse". Det har fått EU til å innføre et nytt lisenssystem for kinesisk klesimport, som ikke er noe annet enn et substitutt for de klassiske handelshindrende kvoteregimene. Gjennom innføring av et slikt lisenssystem for kinesisk import vil EUs myndigheter uten tvil hjelpe de ikke-konkurransedyktige klesprodusentene i Sør-Europa. Men samtidig vil de straffe de europeiske foretakene som har evnet å tilpasse seg de globale rammebetingelsene gjennom en geografisk oppsplitting av verdikjeden og utsetting av deler av produksjonen til Kina. Og de vil skade den største og umælende samfunnsgruppen, nemlig den europeiske forbrukeren, som ender opp med å betale for moroa gjennom høyere priser.

Det nye lisenssystemet synliggjør tekstillobbyens suksess , og nå øker presset fra andre grupper. De siste måneders uttalelser fra Mandelson indikerer at man går i retning av å innføre anti-dumping tiltak som kan bidra til å beskytte europeiske stålprodusenter fra billig kinesisk konkurranse. Det er bare en liten hake ved et slikt tiltak: Mens det vil bli mottatt med applaus fra stålprodusentene og deres totalt 250 000 arbeidere, er det annen gruppe som ikke

vil være like henrykt. 250 000 er kanskje et stort tall men det blekner sett i forhold til de 7 millionene arbeidere som har sitt arbeid innenfor industriproduksjon som er bruker stål som innsatsfaktor og som er kritisk avhengig av billigere stål fra Kina for å være konkurransedyktige.

Vi bør med andre ord være glad for at norsk tekstilindustri ble utkonkurrert av søreuropeiske produsenter allerede for 20 år siden. Det gir håp om at norske politikere ikke følger EU-kommisjonens eksempel, men lar norsk næringsliv fortsette med det de er blant de beste på – nemlig omstilling.